

Aan leden van de Eerste Kamer
t.a.v Commissie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Postbus 20017
2500 EA Den Haag
Per email

Den Haag, 28 november 2019

Betreft: Wetsvoorstel verdere activering participatie jonggehandicapten en harmonisatie
Wajongregimes (35.213)

Geachte Kamerleden,

Momenteel behandelt uw Kamer het wetsvoorstel Verdere activering participatie jonggehandicapten en harmonisatie Wajongregimes (35.213). Dit wetsvoorstel kent een aantal goede voorstellen die wij steunen. De FNV, LCR en CNV hebben grote bezwaren tegen de inkomensparagraaf die wij als onvoldoende en onrechtvaardig kwalificeren. Wij willen deze bezwaren met u delen en vooral laten zien wat de gevolgen van dit wetsvoorstel zullen zijn voor een individuele Wajonger.

Toetsing aan VN-verdrag cruciaal

Het kabinet heeft het College voor de Rechten van de Mens niet gevraagd om het betreffende wetsvoorstel te toetsen aan het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap (VN-verdrag Handicap). Dit verdrag is niet vrijblijvend en bovendien recent geratificeerd. Daarom is toetsing door het College bij een dergelijk belangrijke wet van belang. Wij vragen ons af waarom dat niet gelijktijdig is gebeurd met de uitvoeringstoets van UWV en andere organisaties (de Inspectie SZW, de Autoriteit Personeegegevens, het Adviescollege toetsing regeldruk en de LCR) met de vraag om te beoordelen of het wetsvoorstel strookt met het VN-verdrag.

Naar aanleiding van vragen hierover was het antwoord van de staatssecretaris dat het College had kunnen reageren op de internetconsultatie. Wij hebben met verbijstering kennisgenomen van dit antwoord. Meerdere partijen hebben inmiddels het College gevraagd om het wetsvoorstel te toetsen aan het VN-verdrag Handicap. Die toetsing zal begin 2020 plaatsvinden.

Compensatie arbeidsongeschiktheid

Wajong is een regeling die de arbeidsongeschiktheid door middel van een uitkering compenseert van mensen die vanaf jonge leeftijd een handicap of chronische ziekte hebben of een beperking of chronische ziekte hebben gekregen tijdens hun studie. Wajongers zijn net zo divers als alle jongeren. De overeenkomst is dat zij, indien zij arbeidsvermogen hebben, zijn aangewezen op een vorm van ondersteuning om volwaardig mee te kunnen doen.

Alle Wajongers met arbeidsvermogen die voor 2015 in de Wajong zijn toegelaten, hebben te kampen met een beperking waardoor ze niet zonder aanvullende uitkering het minimumloon per maand kunnen verdienen. Dit betreft Wajongers uit de oWajong en Wajong2010. Een deel van hen is niet in staat om het minimumloon *per uur* te verdienen een ander deel heeft een urenbeperking; kan *niet fulltime* werken en kan daardoor niet het WML per maand verdienen (medische urenbeperking).

De inkomensregelingen in het wetsvoorstel harmonisatie Wajongregimes compenseert de mensen die kunnen werken met een medische urenbeperking **niet**. De inkomensregeling biedt hen alleen compensatie voor een lager uurloon (loondispensatie). Dit leidt tot ongelijkheid tussen mensen met een urenbeperking en mensen die een lagere productie per uur leveren. Bovendien negeert het wetsontwerp dat mensen met een urenbeperking niet meer uren kunnen werken om op of boven het minimuminkomen uit te komen.

Zo kan het onder de nieuwe wet gebeuren dat iemand met een verstandelijke beperking zonder opleiding, die naar vermogen werkt (fulltime) met loondispensatie meer verdient (som van salaris + aanvullende uitkering) dan een hoogopgeleide Wajonger die naar vermogen werkt en een medische urenbeperking heeft. De laatste zal als hij nog een aanvulling uit de uitkering ontvangt nooit een inkomen (som van salaris en aanvullende uitkering) op het WML verdienen. Wij vinden deze uitkomst onrechtvaardig omdat beiden immers naar vermogen werken (zie bijlage 3).

Wie wordt er financieel beter van dit wetsvoorstel en wie niet?

➤ *Niet beter*

De staatssecretaris stelt dat alle Wajongers (in het debat bleek dat zij de meesten bedoelde) erop vooruitgaan als gevolg van dit wetsvoorstel. Wij bestrijden dat (zie bijlage 1 Gezamenlijk brief) en kunnen dat ook onderbouwen aan de hand van de tabellen uit de Nota naar aanleiding van verslag, pagina 54 t/m 59 (zie Bijlage 2 inkomensgevolgen wetsvoorstel harmonisatie Wajongregimes).

De groep die lijkt te profiteren is de groep oWajong voor wie de Maatmanwissel niet van toepassing is. Maar .... deze groep gaat er wel degelijk op achteruit want de wet laat toe dat zij vrijwillig kunnen overstappen naar de Wajong2010 waardoor zij vervolgens in de voortgezette werkregeling komen die hun inkomen aanvult tot het WML (salaris + aanvullende uitkering). Voor allen die in deeltijd werken is de huidige voortgezette werkregeling (Wajong2010) beter dan de voorgestelde regeling. ***Kortom de overgrote meerderheid profiteert niet van het wetsvoorstel als zij nog voor 2021 (wanneer het nieuwe wetsvoorstel inwerking zou moeten treden) overstappen naar de Wajong2010.***

De mensen die in 2014 in de Wajong2010 zijn gestroomd komen niet meer in aanmerking voor de voortgezette werkregeling als gevolg van dit wetsvoorstel omdat zij dan nog geen 7 jaar gewerkt hebben of begeleiding naar werk hebben ontvangen. Hen wordt het perspectief op een inkomen (som salaris + aanvullende uitkering) op WML ontnomen.

Opgemerkt moet worden dat *alleen* de instroom uit het jaar 2014 (Wajong2010) net niet in aanmerking komt voor de voortgezette werkregeling als het inkomensdeel van het wetsvoorstel in 2021 in gaat. Zij werken of hebben ondersteuning genoten gedurende net geen 7 jaar, de eis om in te stromen in de voortgezette regeling.

Wij constateren dat:

- Alle werkende Wajongers er mogelijk op achteruit gaan bij verlies van werk indien men na de garantietermijn pas weer werk vindt. Hoewel deze termijn verlengd is van 2 maanden naar 1 jaar, is dat nog steeds onvoldoende (een groot deel (32%)) vindt geen werk binnen een jaar en komt meestal in een flexcontract). Er kan in de nieuwe inkomensregeling geen beroep meer worden gedaan op de Maatmanwissel of de voortgezette werkregeling.
- Alle nog niet werkende Wajongers die onder de nieuwe wet gaan werken, kunnen nooit meer een beroep doen op de voortgezette werkregeling die een inkomen (som salaris + aanvullende uitkering) ter hoogte van het wettelijk minimumloon garandeert en gaan er dus in perspectief op achteruit.

➤ *Wel beter*

Wie gaat er dan wel op vooruit? Dat is de groep Wajongers met arbeidsvermogen in de Wajong2010 die minder verdient dan de huidige drempel van 20% wettelijk minimumloon. De huidige regeling verrekenet deze inkomsten volledig. In de praktijk betreft dit, afhankelijk van de loonwaarde, Wajongers die één dag (gaan) werken of twee dagen bij een loonwaarde van 50%. De omvang van deze groep is onbekend (zie bijlage 2: Inkomensgevolgen).

➤ *Onze conclusie ten aanzien van de financiële positie van Wajongers*

Onze conclusie aan de hand van de tabellen (pg 56 ev uit Nota naar aanleiding van verslag, TK 35213-6) is dat de meeste te onderscheiden groepen erop achteruitgaan. Wij hebben dit ook uitgerekend aan de hand van een aantal concrete situaties van Wajongers (bijlage 3: Voorbeelden). De omvang van de verschillende groepen die er op achteruit en erop vooruit gaan is bij het ministerie van SZW onbekend, zo hebben zij bij herhaling aan ons aangegeven. Dat verbaast ons, er wordt wetgeving voorgesteld die van invloed is op de financiële positie van Wajongers zonder dat de wetgever kan aangeven hoe groot de gevolgen zijn. De gevolgen voor Wajongers die zzp-er zijn, zijn helemaal onbekend.

Het wordt niet eenvoudiger

➤ *Van drie Wajongregimes naar drie rekenformules*

Aanleiding voor het wetsvoorstel is dat er in de huidige Wajongwetgeving meerdere inkomensregelingen zijn en dat dat complex is, waarbij wordt aangegeven dat werkgevers daar last van hebben. Op de eerste plaats is het bestaan van verschillende inkomensregelingen niet ingewikkeld voor werkgevers; zij betalen het vastgestelde gedispenseerde loon of het loon voor deeltijd werk aan de Wajonger. De werknemer heeft te maken met een aanvulling op zijn loon uit de Wajong. Er bestaat geen financiële relatie tussen de uitvoeringsorganisatie en de werkgever in deze; er zijn dus geen verrekeningen bij de werkgever. De meerdere regelingen zijn ook geen probleem voor de Wajonger zelf zoals blijkt in de praktijk. Men blijft zitten in de regeling waarin men zit omdat men die kent; er is nauwelijks overstap van de oWajong naar de Wajong2010 hoewel die voor velen aantrekkelijker kan zijn wat inkomen betreft.

Voor de uitvoering kunnen de regels wel complex zijn, vooral bij functiewisselingen. Maar dat kan toch geen reden zijn om bestaande rechten te gaan wijzigen. Daarbij komt nog dat na de aangenomen amendementen in de Tweede Kamer, er niet langer sprake is van één regeling. Er zijn twee regelingen bijgekomen, namelijk voor de groep duurzaam en volledig arbeidsongeschikten (DGA) waarbij niet langer verrekening van de eerste 20% WML aan de orde is (amendement Bruins cs nr. 15) . En door het amendement Renkema Van Dijk (nr.28) dat regelt dat mensen met een functieloon hoger dan het WML die werken met loondispensatie in bepaalde situaties een aanvulling op hun loon kunnen krijgen tot het voor hen geldende functieloon. De uitvoering van deze regeling is complex. UWV moet namelijk voor de berekening van de aanvullende Wajong uitkering twee formules toepassen. De berekening die leidt tot de hoogste aanvulling moet worden toegepast. Dit heeft het risico in zich dat dit leidt tot situaties dat mensen hun hogere aanvulling mislopen (zie bijlage 4: Welke regeling is van toepassing).

➤ *Individuele verrekeningen door garantietermijn*

Het systeem van verrekeningen van inkomsten uit werk en de Wajonguitkering is en blijft lastig voor het UWV, zeker met wisselende inkomsten. Voeg daarbij dat bijna alle werkende Wajongers (60.000) te maken gaan krijgen met *een individuele verrekening* als gevolg van de garantietermijn. Ook hier geldt dat de uitvoering complex en foutgevoelig is. Bovendien is het voor betrokken werknemers niet te controleren. Dit ondanks het bij aangenomen motie voorgestelde communicatietraject.

Wij verwachten dat de voorgestelde wetswijziging geenszins mensen zal activeren om aan de slag te gaan, zoals de staatssecretaris beoogt; daar is de wijziging te technisch en ondoorzichtig voor.

Ons voorstel

Wij zijn van mening dat:

- het wetsvoorstel moet worden getoetst aan het VN-verdrag Handicap;
- er een regeling moet komen voor verrekening van inkomsten uit werk en uitkering die recht doet aan alle vormen van arbeidsongeschiktheid. Dus ook een (medische) urenbeperking compenseert.

Voor ons is het uitgangspunt dat iedereen die werkt (op termijn) een inkomen (som van loon + uitkering) op het voor hem geldende functieloon verdient.

Wij willen een wet die bijdraagt aan de optimale participatie van mensen met een Wajonguitkering in onze samenleving. Een wetsvoorstel met een positieve harmonisering, waarbij er geen grote groepen Wajongers op achteruitgaan. Dit is in de visie van FNV, CNV en LCR zeer wel mogelijk.

Tot besluit

Wij wensen u veel wijsheid bij de behandeling van dit wetsvoorstel en zijn altijd bereid tot nadere toelichting van onze bezwaren en oplossingen.

Namens FNV, LCR en CNV,

Kitty Jong
Vicevoorzitter
FNV

Amma Asante
Voorzitter
Landelijke Cliëntenraad

Arend van Wijngaarden
voorzitter CNV

Met steun van:

- Ieder(In),
- Wij staan op!,
- Coalitie voor Inclusie,
- VCP,
- Rick Brink (Minister van Gehandicaptenzaken),
- CGMV vakorganisatie,
- Stichting Studeren en Werken op Maat

CC: de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, mevr. drs. T. van Ark

Bijlagen: 4